

גליון מס' 44 ■ ניסן תשנ"ז ■ אפריל 1997

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה שליד ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים,

הנדון: "חברי מטעה את בית המשפט"

בציטטה שבכותרת נעשה שימוש הולך וגובר ע"י עורכי-דין המשיבים לטענות חבריהם. השימוש באימרה הנ"ל הפך לנפוץ עד כדי כך, שנראה שחברים רבים סבורים שהן האימרה והן ה"הטעיה" אינם פסולים מיסודם.

העלאת טענה, בין בענין שבעובדה ובין בענין שבמשפט, שעורך-דין יודע כי אינה נכונה מהווה עבירה אתית. עורך-דין מצווה שלא להטעות את בית-המשפט.

לפיכך, עורך-דין העושה שימוש באימרה שבכותרת מייחס לחברו עבירה אתית חמורה. אכן, כשם שההטעיה אינה לגיטימית, כי אם פסולה מיסודה, כך גם העלאת טענה המאשימה כלאחר יד חבר למקצוע בביצוע העבירה האתית – אינה לגיטימית.

על עורך-דין לנהוג בכבוד הן כלפי בית-המשפט והן כלפי חברו. טשטוש תחומין בין ענינו של הלקוח לבין החובות המוטלות על עורך-הדין, המתבטא גם בהאשמת עורך-דין אחר בהטעיה, אינו מועיל בראש ובראשונה ללקוח עצמו, הזכאי לקבל שירות מקצועי ומקצועני, וודאי שאינו מועיל להליך עשיית המשפט.

אכן, על עורך-דין להמנע מהטעיית בית-המשפט, ברם, מצוים אנו להתייחס בכבוד האחד אל רעהו שכן בפירות במעמדם של חברים למקצוע יש גם כדי לפגוע במעמדו ובאמינותו של המקצוע בכללותו. ההתאפקות והנימוס לא רק יועילו, בסופו של דבר, ללקוח – שכן בית-המשפט יכבד טיעון מכובד, אלא גם יועילו ליצירת אוירה המכבדת את המקצוע ומעמדו.

בברכת חברים,

אלקס הרטמן, עו"ד

יו"ר ועדת האתיקה

עורך-דין ופרסומת

**הרשאי עורך דין להתראיין
לטלוויזיה לגבי עתירה לבג"צ
שהגיש בשם לקוחו?**

העובדות:

בכבלים להתראיין אצלם בהקשר לעתירה זו. עוה"ד פנה בשאלתא לועדת האתיקה על מנת שתנחה אותו בנושא זה.

חוות דעת ועדת האתיקה:

אין מניעה לכך כי עוה"ד יתראיין בטלוויזיה בהקשר להיבטים הצבוריים והמשפטיים של העתירה אולם בעשותו כן עליו להמנע מכל עשיית פרסומת עצמית וכן לקבל מראש את הסכמת הלקוח להתראינות. (18064)

עוה"ד הגיש עתירה לבג"צ בענין רשות מקומית נגד ממשלת ישראל והתבקש ע"י אנשי הטלוויזיה

יחסי עורך-דין והמתמחה האם רשאי עורך דין שקבל מתמחה למשרדו לבטל התקשרות זו זמן קצר לפני תחילת ההתמחות העובדות:

מתמחה התלוונה בפני ועדת האתיקה כנגד עורכת דין על-כך שסיכמה עימה להתמחות במשרדה והנה ימים ספורים טרם תחילת ההתמחות כמוסכם הודיעה עוה"ד למתמחה כי לא תוכל לקבלה במועד המוסכם – וזאת שעה שהמתמחה סמכה על הבטחת עוה"ד וביטלה מועמדותה להתמחות במקומות אחרים בעקבות התקשרותה עם אותה עורכת דין. התוצאה היתה היוותרות המתמחה ללא מקום להתמחות ואילוזה לחפש מקום התמחות אחר, ואין צורך להעיר כי מציאת מקום להתמחות בנסיבות אלו הינה קשה ביותר.

מבדיקת התלוונה ולאחר דיון ממצה בסוגיה, התברר כי קיים נוהג, הן אצל עורכי דין והן אצל מתמחים, להתקשר עם מספר מועמדים מבלי להודיע למועמד כלשהו על התקשרות עם אחר. בפועל קורים מקרים של התקשרויות בין משרד עורכי דין למתמחה, אשר זמן קצר לפני תחילת ההתמחות מודיע אחד הצדדים על ביטול ההתקשרות וזאת בגין ניהול מו"מ והתקשרות עם אחרים.

ועדת האתיקה קיימה דיון בתופעה ומצאה לנכון להתריע בפני ציבור עורכי הדין והמתמחים כי יש בצורה כזו של ניהול מו"מ, התנהגות שאיננה הולמת וכי מקרים כאלה, שתוגשנה בגינם תלוונות בעתיד, יטופלו במסגרת הליכים משמעותיים.

עורך-דין והחסיון במקרה של פטירת הלקוח העובדות:

1. עורך דין ייצג בעבר לקוח שנפטר לאחרונה (נובמבר 1996) כשהוא בן 44 ממחלה קשה.
2. הלקוח חתם בשנת 1991 על צוואה בתקופה שיוצג ע"י עורך הדין השואל בתביעה לאבהות ומזונות שהוגשה נגדו – וזאת עשה לאחר שנקבעה ע"י ביהמ"ש בפס"ד אבהותו על קטינה שנולדה מחוץ למסגרת הנישואין.

באותה עת היה המנוח בריא ומטרת הצוואה היתה למנוע מקטינה זו לרשת אותו וע"כ ציווה באותה צוואה את רכושו להוריו.

כיום נפתח מאבק משפטי המתייחס לתוקף הצוואה בין היורשים עפ"י דין לבין ההורים הזוכים עפ"י צוואה שעליה חתם המנוח כאמור לפני שנישא מחדש והוליד ילדים.

3. עוה"ד הפונה התבקש ע"י ב"כ האלמנה והילדים למסור מידע אודות נסיבות עריכת הצוואה ומטרתה ועוה"ד אינו יודע באם יקבל פנייה דומה גם מב"כ הורי הלקוח, הזוכים עפ"י הצוואה, שהוגשה על ידיהם לקיום לביהמ"ש.

4. עוה"ד שואל האם לאחר פטירת המנוח מתקיים ומחייב עדיין עקרון החסיון אודות המידע שמצוי בידיו בהקשר למגעים לעשיית הצוואה ומטרתה והאם יש מניעה לחשוף מידע זה בפני בני המשפחה המתדיינים על תקפות הצוואה או מי מהם.

חוות דעת ועדת האתיקה:

ועדת האתיקה סבורה כי קיים חסיון אודות המידע המתייחס לצוואה וחובת עוה"ד היא שלא להעביר מידע זה לידי אותם בני המשפחה, לרבות ב"כ האלמנה והילדים, שאינם יורשים עפ"י אותה צוואה.

(18199)

עורך-דין והלקוח איך יפעל עורך-דין כשקיימות שתי גירסאות סותרות לארוע של תאונת דרכים העובדות:

1. משרד עורכי דין קיבל לטיפולו תביעת לקוחה הטוענת כי נפגעה בגופה כתוצאה מפגיעת רכב כשהתאונה אירעה לטענתה כשהתה בתחנת דלק לצורך מילוי דלק במכוניתה ורכב צד ג' פגע בה (להלן "הרכב").

2. פניית עורכי הדין לחברת הביטוח נדחתה בטענה כי נהגת הרכב מכחישה פגיעה בלקוחה.

3. הוגשה ע"י עורכי הדין תביעה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים לבימ"ש השלום בגין נזקי גוף שנגרמו ללקוחה.

4. בבדיקת פוליגרף שבוצעה ביוזמת עוה"ד, טרם הגשת התובענה, בגין נסיבות התאונה נמצאה הלקוחה דוברת אמת.

5. בעלה של הלקוחה היה פעיל ומעורב בכל

2. התביעה כללה איפוא גם בקשה להצהיר כי החוזה של המוכר עם צד ג' בטל וכי יש לקיים את העיסקה עם הלקוח של עוה"ד. לכן נתבקש ונתקבל צו מניעה זמני לבל תיעשה כל דיספוזיציה במקרקעין עד להחלטה סופית.

3. לאחר מתן הצו הזמני ניהלו הצדדים מו"מ לפשרה מחוץ לכתלי ביהמ"ש ובמסגרת זו הוצע, כי הלקוח של עוה"ד הפונה יפוצה בסכום מסויים וכי התביעה תמחק ובכך תתאפשר העיסקה בין המוכר לצד ג'.

4. אכן סוכמה פשרה ברוח זו והלקוח של עוה"ד פעל על סמך הסכם הפשרה שהושג וע"ס ההבנה כי הוא יוצא לפועל הלך ורכש מקרקעין אחרים. הפשרה לא הועלתה על הכתב וכיום מתכחש המוכר לפשרה הנ"ל וטוען להד"ם.

5. הלקוח של עוה"ד הפונה מבקש לתקן את כתב תביעתו באופן שתיכלל בו הטענה בדבר השגת הסכם הפשרה וכי הסכם זה הופר – וע"כ רשאי הלקוח לקבל פיצוי כספי גם מהנימוק של הפרת הסכם הפשרה; במסגרת זו יידרש הלקוח כנראה לתאר את מהלך המו"מ שקדם להסכם הפשרה.

השאלה:

א. האם קיימת מניעה ללקוח לטעון כי אכן הסכם הפשרה שוכלל לכלל הסכם מחייב שהופר ע"י המוכר? עוה"ד הפונה סבור שהרשות להביא טענות לקוחו בפני ביהמ"ש בנושא זה קיימת – שאם לא תאמר כן ייגרם לו עיוות דין ונזק לאו בר תיקון.

ב. עוה"ד הפונה גם מבהיר כי כתוצאה מהסתמכות לקוחו על ההסכם ורכישת מקרקעין אחרים אין מרשו יכול לעמוד על תביעת אכיפת ההסכם המקורי ולרכוש את המקרקעין נשוא המחלוקת שכן מינהל מקרקעי ישראל (כך נלמד) אינו מוכן לאשר בנסיבות הענין רכישת שני מקרקעין מסוג זה על שם אחד.

חוות דעת ועדת האתיקה:

הועדה סבורה כי אין במקרה זה מניעה אתית לטעון לכריתת הסכם ולהציג את כל העובדות התומכות בכך לרבות פרטי המשא ומתן לפשרה משהבשיל, על פי הנטען, המשא ומתן לכלל הסכם – אין מניעה להביא ראיות בנוגע אליו. (17558)

ההליכים של התביעה בהסכמתה וידיעתה ואף היה אמור לאתר עד לתאונה הנטענת.

6. התברר לעורכי הדין לאחרונה כי יחסי הלקוחה ובעלה התדרדרו עד כדי אלימות והרחקת הבעל מהבית.

7. הבעל התקשר טלפונית עם עוה"ד ובשיחה הודיעם כי ללקוחה לא אירעה תאונת דרכים וכי הוא מוכן להבדק בפוליגרף בנושא זה ועצתו לעוה"ד הינה להפסיק הטיפול בלקוחה.

8. הלקוחה יודעה על ידי עוה"ד אודות השיחה עם בעלה והיא חזרה ואישרה את קיום התאונה.

השאלה:

עורכי הדין מוצאים עצמם במצב בו ישנן שתי גירסאות סותרות בגין עצם אירוע התאונה – ועל כן שאלתם היא האם בנסיבות אלו הם יכולים להמשיך ולייצג את הלקוחה בתובענה שהגישו בשמה לביהמ"ש, כשבידם מידע סותר לגירסת הלקוחה – והאם מבחינת חובת הנאמנות כלפי הלקוחה חייבים הם לבקש שחרור מייצוגה מביהמ"ש.

חוות דעת ועדת האתיקה:

1. הועדה סבורה כי אסור לעורך דין לטעון לעובדה שאינה נכונה.

2. מאחר שהלקוחה עומדת על עמדתה ומאחר שאין בידי עורכי הדין לומר כי עמדת הלקוחה אינה נכונה, הנהפוך הוא: שהרי הפוליגרף אישר את דבריה – אין מניעה להמשכת הייצוג בתיק ע"י עוה"ד.

3. הועדה מוסיפה כי אם עורכי הדין אינם מאמינים ללקוחה ומרגישים כי לא יוכלו לייצגה נאמנה – הרי המצב שונה.

(17489)

עורך הדין והלקוח

זכות עורך הדין לטעון לקיום הסכם פשרה ולהציג עובדות

הנוגעות למשא ומתן

העובדות:

1. לקוח של עורך-הדין הפונה הגיש תביעה לאכיפת הסכם מכר מקרקעין כשלטענתו נקשר בינו לבין פלוני (להלן "המוכר") וכשלאחר מכן הסתבר לו, לטענתו, שהמוכר מכר את המקרקעין על פי חוזה חתום לצד ג' (עסקאות נוגדות).

עורך הדין והלקוח מתן עדות ע"י עורך-דין על דברים שהוחלפו באולם בית המשפט ולא נרשמו בפרטיכל הדיון העובדות:

1. עורך-דין ייצג לקוחה בחלק מההליכים בביה"ד הרבני בתיק גירושין שהתנהל בין הלקוחה לבין בעלה וכששני הצדדים מיוצגים.
2. יפוי הכח שניתן לעורך הדין בוטל במועד מסויים ועורך-דין אחר קיבל את הייצוג של הלקוחה.
3. במסגרת הליכי תיק הגירושין האמור הוצא לבקשת ב"כ הבעל צו לפיו זומן עורך הדין הראשון ליתן עדות לפני ביה"ד בתאריך מסויים.
4. עדותו של ב"כ הבעל נדרשה בנושא חילופי דברים שהתקיימו באולם ביה"ד שעה שעורך הדין עוד ייצג את הלקוחה שלו ושלטענת ב"כ הבעל לא באו הדברים לידי ביטוי בפרטיכל בית הדין ובפסק הדין.
5. קיים אצל עורך הדין הראשון החשש שעדותו עלולה לפגוע בזכויות הלקוחה – האשה ובכך הוא רואה פגיעה ביחסים שבין עורך-דין ללקוחו. לטעמו חילופי הדברים שהיו, באם לא נכתבו, אין להם כל משמעות ואין הוא יכול להעיד עליהם – מה עוד שהקובע הוא פרטיכל הדיון האמור המשקף את שנאמר בדיון.

השאלה:

כיצד על עורך הדין הראשון לנהוג במקרה זה?

חוות דעת ועדת האתיקה:

1. עורך הדין חייב להעיד באם זומן כדין למתן עדות.
2. השאלה המתעוררת הינה האם תשובה לשאלה זו או אחרת שעורך הדין יישאל הינה חסוייה – שכן אם התשובה לשאלה אינה חסוייה על עורך הדין להשיב גם אם תפגע הלקוחה לשעבר.
3. ברצון הועדה לציין כי על דברים שהוחלפו באולם בית הדין לא חל חסיון, שהרי נכחו במקום אנשים נוספים מלבד עוה"ד והלקוחה. (16785)

עורך הדין והלקוח – חסיון יחסי עורך-דין ועמיתו למקצוע כשקיים חשש כי שמו וחתימתו נכללו במסמך משפטי שלא נערך כלל על ידי העובדות:

לקוח יוצג ע"י עורך דין "א" בתביעה בבית משפט השלום אשר נדחתה לגופה. עוה"ד האמור הפנה את הלקוח לעורך דין "ב" על-מנת שיטפל בלקוח בנושא הגשת ערעור. התקיימה התייעצות טלפונית וכן פגישה בין עוה"ד "ב" לבין הלקוח שהסתיימה ללא קבלת ייצוג הלקוח ע"י עו"ד "ב". לאחר מכן פנה לעו"ד "ב" עו"ד שלישי (עו"ד "ג") וטען כי בידי טיוטת הודעת ערעור מודפסת הנחזית לכאורה כנושאת חתימתו של עו"ד "ב" – כל זאת שעה שעו"ד "ב" כלל לא היה מעורב בהכנתה. עוד ציין עו"ד "ג" בפני עו"ד "ב" כי בדעתו להזמין למתן עדות בביהמ"ש המחוזי במשפטו של הלקוח.

שאלות עוה"ד "ב":

1. האם ראוי לפנות לעוה"ד "א" לקבלת הסבריו לאמור לעיל?
2. האם ניתן להעיד על כך, או שמא יש בכך משום פגיעה בחסיון עו"ד-לקוח?
3. האם השיחות שהתקיימו בין הלקוח לבין עוה"ד הינן בבחינת טיפול או ייצוג המקנה חסיון?
4. האם מותר לעוה"ד השואל להעיד כנגד אותו לקוח?

5. אם אכן יתברר כי אמנם עורך הדין "א" כתב את מסמך הודעת הערעור תחת שמו – היש בכך משום עבירה אתית?

תשובות הועדה:

1. אין מקום לפנות לעוה"ד המפנה (עו"ד "א") אלא אם התבקש לכך ע"י הלקוח.
2. לא חל חסיון כשהלקוח מוותר עליו.
3. התשובה חיובית במקרה דנן אולם אם הלקוח מוותר על החסיון אזי החסיון אינו קיים יותר.
4. על עורך הדין להעיד אמת.
5. אם עורך-דין כותב מסמך משפטי ונוקב את שם עורך-הדין השואל (שכאמור לא ערך את המסמך) תוך כוונה להטעות יש בכך משום עבירה אתית. (17712)